

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Sžf/67/2015                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 1013201878                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 04.11.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jana Zemková             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:1013201878.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Milana Moravu a JUDr. Petry Příbelskej PhD. v právnej veci žalobkyne: Obec Korunková, 090 31 Korunková, IČO: 00330574, právne zastúpená: KELLER & Partners, s.r.o., advokátska kancelária, Apollo Business Center II., Prievozská 4/D, Bratislava, proti žalovanému: Úrad pre verejné obstarávanie, Dunajská 68, Bratislava, za účasti: 1. Skanska SK, a.s., Krajná 29, Bratislava, 2. BETPRES, s.r.o., Boženy Nemcovej 1698, Vranov nad Topľou, 3. STRABAG s.r.o., Mlynské nivy 61/A, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 5314-6000/2013-ON/95 zo dňa 8. októbra 2013, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19. júna 2014, jednomyselne

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19. júna 2014 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/248/2013-116 zo dňa 29. júna 2015 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 5314-6000/2013-ON/95 zo dňa 8. októbra 2013 v napadnutej časti (prvý výrok rozhodnutia) z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný j e p o v i n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 70,- € na účet právneho zástupcu žalobcu KELLER & Partners, s.r.o., Bratislava, do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Ďalším účastníkom 1, 2, 3 súd náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

### Odôvodnenie

#### I.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 5314-6000/2013-ON/95 zo dňa 8.10.2013 (ďalej aj ako „rozhodnutie“, „predmetné rozhodnutie“, „rozhodnutie žalovaného“). Žalovaný predmetným rozhodnutím, podľa § 139 ods. 2 písm. a/ zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení v rozhodujúcom čase (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), v prvom výroku nariadil zrušiť verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu

pred povodňami - obec Korunková“, vyhlásenú verejným obstarávateľom obec Korunková, z dôvodu, že vo verejnej súťaži došlo ku konaniu kontrolovaného, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania a so súťažnými podkladmi. Zároveň žalovaný v predmetnom rozhodnutí rozhodol o zamietnutí námietok spoločnosti Skanska SK, a.s., Bratislava a zastavil konanie o námietkach združenia BETPRES-BLS vedúci člen združenia spoločnosť BETPRES, s.r.o., Vranov nad Topľou. Táto časť rozhodnutia nebola predmetom súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného, pretože nebola žalobou napadnutá.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že námietky žalobkyne nie je možné považovať za spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, žalovaný správny orgán postupoval zákonne, riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil a jeho rozhodnutie je v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní.

Prvostupňový súd konštatoval, že predmetom konania pri preskúmaní rozhodnutia je rôzny výklad ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Krajský súd zastáva názor, že účelom právnej úpravy uvedenej v § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je efektívne prispieť k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce.

Možnosť vyhradiť účasť na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, sa podľa názoru krajského súdu môže viazať len na také predmety zákazky, ktoré budú občania so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel. Vzhľadom ku skutočnosti, že nie každá zákazka je vhodná pre chránené dielne, hlavne pokiaľ ide o zákazky na uskutočnenie stavebných prác, pri ktorých plnení majú zamestnanci so zdravotným postihnutím obmedzené možnosti. Rozhodnutie verejného obstarávateľa o vyhradení zákazky pre chránené dielne alebo chránené pracoviská, musí preto podľa prvostupňového súdu vychádzať z dôsledného preskúmania, či na trhu existuje dostatočný počet subjektov, ktorými zriadené chránené dielne alebo chránené pracoviská sú aj reálne schopné poskytnúť plnenie zmluvy, ktorá má byť výsledkom verejného obstarávania.

Krajský súd ďalej v odôvodnení rozsudku poukazuje na odborné stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny doručené žalovanému dňa 26.07.2013, z ktorého vyplynulo, že zákazka na uskutočnenie stavebných prác podľa § 3 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní nie je vhodná na zamestnávanie občanov so zdravotným postihnutím, a že priznať postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska z predmetu činnosti - uskutočňovanie stavieb a ich zmien, nie je možné.

K námietke žalobkyne, že žalovaný nezohľadnil v danom prípade napríklad prácu projektanta, stavbyvedúceho, ekonóma, účtovníka, vrátnika a pod. krajský súd uvádza, že s touto nie je možné sa stotožniť. Predmetom vyhlásenej verejnej súťaže bola stavebná činnosť a nie činnosť projekčná, ekonomická, strážne služby a podobne.

Rovnako prvostupňový súd nesúhlasí s námietkou žalobkyne, že časť prác môže úspešný uchádzač vykonávať prostredníctvom subdodávok. Pokiaľ by predmet takejto zákazky bol realizovaný formou subdodávok, to znamená, že by nebol realizovaný zamestnancami chránenej dielne či chráneného pracoviska, išlo by o obídienie zmyslu a účelu ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Zároveň by išlo o konanie, ktoré je v rozpore s čestnou hospodárskou súťažou, keďže záujemcovia, ktorí nemajú štatút chránenej dielne, resp. chráneného pracoviska, by sa takéhoto verejného obstarávania nemohli zúčastniť, a to aj napriek tej skutočnosti, že daný predmet zákazky v konečnom dôsledku nebude realizovaný zamestnancami chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Krajský súd v neposlednom rade konštatoval, že konanie žalobkyne, ktorá v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania obmedzila účasť vo verejnom obstarávaní len subjektom so štatútom chráneného pracoviska, resp. chránenej dielne s predmetom zákazky uskutočňovanie „stavieb a ich zmien“, je v rozpore s účelom ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, a to z dôvodu, že predmet zákazky, na ktorý žalobkyňa vyhlásila verejnú súťaž, by mali vykonať iba zamestnanci uchádzača so

zdravotným postihnutím, ale v zmysle stanoviska Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, títo nemôžu vykonávať fyzicky náročné stavebné práce na stavenisku, ktoré sú súčasťou predmetu zákazky. Prvostupňový súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom žalovaného, že spomínaný účel ustanovenia § 91 ods. 3 O. s. p. v tomto konkrétnom prípade nie je možné dosiahnuť.

## II.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie, v ktorom žiadala, aby odvolací súd odvolaním napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19.06.2014 zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, napadnuté rozhodnutie žalovaného zruší, vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a žalobkyni prizná nárok na náhradu trov konania a právneho zastúpenia.

Žalobkyňa odvolanie odôvodnila tým, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré súvisí aj s tým, že krajský súd nevykonal predložené dôkazy.

Žalobkyňa v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že krajský súd nezohľadnil stanovisko Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny z februára 2014 a v napadnutom rozsudku vychádzal, tak ako aj žalovaný, výlučne zo stanoviska Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj ako „ÚPSVaR“, „ústredie“) zo dňa 23.07.2013. Zo stanoviska ÚPSVaR zo dňa 23.07.2013 vyplýva, že stavebné zákazky nie sú zákazky vhodné pre chránené dielne a chránené pracoviská, avšak v stanovisku z februára 2014 sa ÚPSVaR výrazne odchyľilo od predchádzajúceho stanoviska, a to v prospech možnosti chráneným dielňam a chráneným pracoviskám vykonávať aj stavebné zákazky. Podľa žalobkyne, v prípade stanoviska ÚPSVaR z februára 2014, ide o kľúčové stanovisko pre posúdenie celej problematiky. Absenciu akejkoľvek zmienky o tomto novom stanovisku ÚPSVaR v odôvodnení rozsudku považuje žalobkyňa za porušenie práva žalobkyne na súdnu ochranu, najmä práva na riadne odôvodnenie rozsudku. Žalobkyňa poukazuje na skutočnosť, že samotný ÚPSVaR po vydaní nového stanoviska vyhlásil viacero obstarávaní na stavebné zákazky, kde účasť vyhradil práve pre chránené dielne a chránené pracoviská.

Žalobkyňa ďalej uvádza, že žalovaný ani krajský súd pri rozhodovaní nezohľadnili závery stanoviska Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013, ktoré si vyžiadal samotný žalovaný a z ktorého vyplýva záver, že posudzovanie zdravotnej starostlivosti na prácu u osoby, budúceho zamestnanca chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, vykonáva posudkový lekár na základe posúdenia jej zdravotného stavu a konkrétnych podmienok práce a pracovného prostredia, a taktiež záver, že postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska priznáva podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, a to po splnení zákonných podmienok. Z uvedeného je podľa žalobkyne zrejmé, že ak príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny udelil chránenej dielni alebo chránenému pracovisku štatút v oblasti realizácie stavebných prác a posudkový lekár schválil pôsobenie osôb zdravotne ťažko postihnutých v chránenej dielni/chránenom pracovisku, ide o právoplatné rozhodnutia umožňujúce príslušnej chránenej dielni alebo chránenému pracovisku realizovať prostredníctvom ich zdravotne ťažko postihnutých zamestnancov stavebné práce.

Žalovaný, ako aj prvostupňový súd podľa názoru žalobkyne úplne odignorovali vydané štatúty na realizáciu stavebných prác a z toho vyplývajúce, správnym orgánom riadne priznané, oprávnenia na realizáciu stavebných prác. Žalovaného, ani krajský súd nezaujímal vyjadrenie posudkových lekárov k podmienkam zamestnávania zamestnancov zdravotne ťažko postihnutých u tých uchádzačov, ktorí v predmetnej súťaži splnili podmienky účasti.

K stanovisku ÚPSVaR z júla 2013 žalobkyňa uvádza, že toto je podľa jej názoru v zjavnom rozpore s elementárnymi zásadami správneho práva a niekoľkokrát zdôrazňuje, že ÚPSVaR záver vyplývajúci zo stanoviska z júla 2013 znegoval v novom stanovisku z februára 2014 a uviedol, že by bolo diskrimináciou a porušením ústavných práv zdravotne ťažko postihnutých, ak by bolo chráneným dielňam a chráneným pracoviskám zamedzené v možnosti realizovať akékoľvek práce alebo služby

(vrátane stavebných prác).

Žalobkyňa považuje za neobjasnené, o aké zákonné ustanovenia sa opiera záver žalovaného a krajského súdu v tom, že všetky práce na zákazke musia vykonať výlučne zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí a iba vyhradenie takej zákazky, ktorú v celom rozsahu dokážu realizovať zdravotne ťažko postihnutí, je možné považovať za súladné so zmyslom a účelom § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Tento názor považuje žalobkyňa za neracionálny, nelogický a úplne odtrhnutý od reálneho života.

Žalobkyňa uvádza, že v odôvodnení rozsudku krajský súd nie je konzistentný, nakoľko z neho nie je zrejmé, či súd zastáva názor, že práce na zákazke by mali vykonávať výlučne zdravotne ťažko postihnutí zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska, alebo ich môžu vykonávať aj zdraví zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska (chránená dielňa môže zamestnávať do 50 % zdravých zamestnancov).

Žalobkyňa nespochybňuje, že účelom § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je uplatnenie zamestnancov zdravotne ťažko postihnutých na trhu práce, avšak výklad, ku ktorému sa priklonil žalovaný i krajský súd je podľa nej neodôvodnene reštriktívny, nemá oporu v zákone, ignoruje fungovanie trhového hospodárstva a je presným opakom toho, o čo sa žalovaný a krajský súd formálne snažili - t. j. vykladať § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a európskym právom.

Ak sa majú osoby zdravotne ťažko postihnuté plnohodnotne integrovať do spoločnosti, je nevyhnutné hľadať formy ich aktívnej participácie na riadnych projektoch. Pred prijatím rozhodnutia, ktorým žalovaný a neskôr krajský súd odstavili fungujúce chránené dielne a chránené pracoviská z realizácie stavebných zákaziek, bol žalovaný podľa názoru žalobkyne povinný skúmať podmienky trhu, existenciu chránených dielní a chránených pracovísk so štatútom v oblasti realizácie stavebných prác, konkrétne podmienky, v akých konkrétni zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí pracujú, resp. akých zdravotne ťažko postihnutých zamestnancov vlastne tieto dielne zamestnávajú, či v skutočnosti žiadna z dielní nie je schopná plniť práce na stavebných zákazkách atď. Namiesto toho žalovaný paušálne - bez čo i len minimálneho skúmania skutočných podmienok na trhu - vyhodnotil, že zdravotne ťažko postihnutí nie sú schopní vykonávať ťažké práce na stavbe a preto zákazky v stavebníctve nie sú vhodné pre chránené dielne/chránené pracoviská.

Podľa názoru žalobkyne je dôležité, či zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska nájdu pri danej zákazke skutočné uplatnenie podľa svojich schopností a možností. To, že nebudú vykonávať úplne všetky práce, je úplne bezpredmetné. Požiadavka žalovaného a krajského súdu, aby všetky práce na zákazke vykonávali výlučne zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí podľa názoru žalobkyne nemá žiadnu oporu v zákone.

Neodôvodnené obmedzenie fungovania chránenej dielne a chráneného pracoviska a obmedzenie práva obstarávateľa vyhradiť zákazku pre chránené dielne a chránené pracoviská vidí žalobkyňa v tvrdení, že chránené dielne a chránené pracoviská nemôžu na plnenie zákazky vôbec (v akomkoľvek rozsahu) využiť subdodávateľov. Využitie subdodávateľa na realizáciu niektorých prác na zákazke vníma žalobkyňa z pohľadu účelu § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní úplne rovnako ako vykonanie časti prác na zákazke zdravými zamestnancami chránenej dielne/chráneného pracoviska. Jedinou relevantnou otázkou je podľa žalobkyne to, či aj pri využití subdodávateľa na niektoré práce kmeňoví zdravotne ťažko postihnutí zamestnanci chránenej dielne/chráneného pracoviska nájdu reálne uplatnenie pri realizácii zákazky. Ak áno, potom je úplne bezpredmetné, že niektoré z prác robia zdraví zamestnanci alebo subdodávatelia.

Zmyslom a účelom Smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2004/18/ES je podľa žalobkyne v maximálnej miere reálnymi krokmi podporovať uplatnenie zdravotne ťažko postihnutých na trhu práce. To, aký model a podnikateľskú stratégiu chránená dielňa/chránené pracovisko zvolí, teda o aký typ zákaziek sa uchádza, je z pohľadu zákona o verejnom obstarávaní a Smernice Európskeho parlamentu a

rady č. 2004/18/ES nepodstatné. Dôležité je to, či dielňa zamestnáva zdravotne ťažko postihnutých a či sú vyhlasované zákazky, v rámci ktorých zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí môžu nájsť uplatnenie. Na základe uvedeného je pre žalobkyňu nepochopiteľné, prečo žalovaný a teraz už aj krajský súd odčleňujú z množiny rôznych prác spojených s realizáciou stavieb administratívnu prácu, právnu, ekonomickú, logistickú prácu a pod.

Postup žalovaného, ktorý žalovaný označuje ako výklad ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, porušuje podľa žalobkyne princípy právneho štátu. Žalovaný prekročil svoju právomoc a jeho rozhodnutie je arbitrárne. V žiadnom prípade nie je možné z ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyvodit' sériu obmedzení a povinností, ktoré by subjekty zákona o verejnom obstarávaní mali obmedzovať na ich právach. Tu totiž dochádza podľa žalobkyne k narušeniu princípu právnej istoty a zároveň k nedodržaniu zákonného procesu, ktorým je možné subjektom práva ukladať práva, povinnosti a obmedzenia. Ak takéto pravidlá formuluje žalovaný ako správny orgán, ide zároveň o prekročenie jeho kompetencií z hľadiska systému del'by moci v štáte.

Žalobkyňa sa plne stotožňuje so žalovaným v tom, že by mali byť vytvorené nástroje na minimalizáciu možností zneužitia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Tieto nástroje ale musia byť vytvorené v rámci štandardného legislatívneho procesu. Nie rozhodnutím úradníka.

### III.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok prvostupňového súdu č. k. 1S 248/2013-56 zo dňa 19.06.2014, nakoľko má za to, že tento rozsudok je vecne správny a neexistujú žiadne zákonné podmienky na zmenu, resp. zrušenie.

K námietke žalobkyne o tom, že krajský súd nezohľadnil stanovisko ÚPSVáR z februára 2014, ale vychádzal zo staršieho stanoviska, konkrétne z júla 2013, žalovaný poukazuje na § 250i O. s. p., podľa ktorého pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného zákonného ustanovenia je podľa žalovaného zrejmé, že v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je pre súd rozhodujúci skutkový stav, aký bol v čase rozhodovania správneho orgánu a nie stav v čase vyhlásenia rozsudku. Žalovaný poukazuje na to, že prípadná zmena skutkového stavu, ktorá by nastala po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, je dôvodom pre obnovu konania podľa § 62 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Žalovaný poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/16/2010 zo dňa 30.03.2011.

Žalovaný ďalej uvádza, že v čase vydania napadnutého rozhodnutia mal žalovaný správny orgán k dispozícii stanovisko ÚPSVáR zo dňa 23.07.2013. Stanovisko ÚPSVáR z februára 2014 bolo vydané v úplne inej veci, keď išlo o kontrolu obce Rakovčiek. Stanovisko ÚPSVáR z februára 2014 bolo vydané vo vzťahu k právnej úprave chránených dielní/chránených pracovísk účinnnej od 01.05.2013, kým stanovisko ÚPSVáR zo dňa 23.07.2013, ktoré tvorilo podklad napadnutého rozhodnutia, sa venovalo otázkam týkajúcim sa zriaďovania chránených dielní a chránených pracovísk v zmysle právnej úpravy účinnnej do 30.04.2013.

Správny súd nie je súdom skutkovým, ale súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Žalovaný súčasne poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžf/9/2009 zo dňa 29.09.2010.

K námietke žalobkyne, že žalovaný, ako aj krajský súd nezohľadnili pri rozhodovaní závery stanoviska Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013 žalovaný uvádza, že presne a úplne zistil skutočný stav veci z podkladov rozhodnutia, ktoré si za tým účelom zabezpečil. Jedným z podkladov napadnutého rozhodnutia bolo aj stanovisko Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16.07.2013. Vyjadrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v

predmetnom stanovisku nie sú vôbec rozporné so závermi, ku ktorým dospeli krajský súd a žalovaný.

Podľa žalovaného je činnosť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri vydávaní dokladov preukazujúcich priznanie štatútu chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s predmetom činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien spochybnená. V uvedených prípadoch nemohla byť podľa žalovaného ani zabezpečená rovnosť medzi jednotlivými záujemcami usilujúcimi sa o získanie štatútu chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, keďže pri rovnakom splnení podmienok mohol jeden úrad práce, sociálnych vecí a rodiny takýto štatút niektorému záujemcovi prideliť a iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ďalšiemu záujemcovi (so sídlom v inom územnom obvode) neprideliť.

Žalovaný zdôrazňuje, že zákon o verejnom obstarávaní nestanovuje žiadne ďalšie špecifikácie, kedy môže verejný obstarávateľ využiť ustanovenie § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní a jedinou podmienkou je, aby sa jednalo o podlimitnú zákazku, nie je možné uvedené ustanovenie vykladať izolovane, ale naopak je potrebné vykladať ho ako celok, súčasne s ostatnými ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní, právom Európskej únie a z hľadiska jeho účelu sledovaného zákonodarcom.

Podľa žalovaného účelom právnej úpravy uvedenej v § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, podľa ktorej verejný obstarávateľ môže vyhradiť právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, je efektívne prispieť k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce.

V súlade s metodickým usmernením žalovaného č. 1887-5000/2013 zo dňa 22.02.2013, možnosť uplatniť výhradné právo účasti na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a predmet zákazky sa viaže len na také činnosti, ktoré budú občania so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel, nakoľko zákonné obmedzenie na právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, znamená podporu tých hospodárskych subjektov, ktoré na trhu práce zamestnávajú v súlade s príslušnými právnymi predpismi občanov so zdravotným postihnutím.

Žalovaný konštatuje, že ako je už uvedené v napadnutom rozsudku, vzhľadom na účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní predmet zákazky, na ktorý žalobca vyhlásil verejnú súťaž, by mali vykonať iba zamestnanci uchádzača so zdravotným postihnutím, ktorí ale v zmysle stanoviska ÚPSVaR nemôžu vykonať stavebné práce na stavenisku a už vôbec nie fyzicky náročné stavebné práce na stavenisku, ktoré sú súčasťou predmetu zákazky. Spomínaný účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní teda nie je v tomto konkrétnom prípade možné dosiahnuť, pretože v zmysle predmetného stanoviska obmedziť účasť vo verejnom obstarávaní, ktorého predmetom sú stavebné práce na stavenisku, pre záujemcov so štatútom chráneného pracoviska alebo chránenej dielne, nie je možné.

Žalovaný je jednoznačne toho názoru, že realizácia stavebných prác spočívajúcich v úprave a revitalizácii toku Korunkovského potoka nie je vhodná pre osoby so zdravotným postihnutím a verejný obstarávateľ pristúpil k obmedzeniu hospodárskej súťaže podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní bez primeraných dôvodov, a nie s cieľom vytvoriť predpoklady pre začlenenie alebo opätovné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Bez zohľadnenia reálnej schopnosti osôb so zdravotným postihnutím realizovať predmet zákazky sa nevytvoria zákonom o verejnom obstarávaní uvažované predpoklady pre začlenenie alebo opätovné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím na trh práce, pretože tieto osoby len „poslúžia“ pre formálne udelenie štatútu chránenej dielne či pracoviska. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon o verejnom obstarávaní nedefinuje žiadne ďalšie podmienky pri uplatnení obmedzenia účasti len pre chránené dielne alebo pracoviská, nie je možné vyvodzovať absolútnu svojvoľu pri uplatnení tohto obmedzenia bez prihliadnutia na účel tohto ustanovenia a zámer zákonodarcu.

Žalovaný poukazuje na výkladové stanovisko žalovaného k zákazkám vyhradeným pre chránené dielne

alebo chránené pracoviská, zverejnené na webovej stránke žalovaného.

K charakteru obstarávaných prác v predmetnom verejnom obstarávaní žalovaný dáva do pozornosti, že v technickej správe k dokumentácii pre stavebné povolenie, časť „Základná charakteristika staveniska“ sa konštatuje: „Z hľadiska charakteru výstavby, t. j. výstavby nového opevnenia brehov a dna koryta potoka, je možné toto stavenisko hodnotiť ako podmienne vhodné, s pomerne stiesnenými priestorovými podmienkami z hľadiska prístupu stavebnej techniky na stavenisko, s nutnosťou budovania provizórnych zjazdov, nutnosťou pohybu stavebnej techniky v koryte potoka pri prúdiacej vode, ďalej nutnosťou zriadenia vedľajších opatrení (napr. zahradzovania a pod.) pre zaistenie postupu výstavby v koryte potoka a v neposlednej rade nutnosťou prevádzania niektorých prác pod vodou“. Z uvedeného teda podľa žalovaného jednoznačne vyplýva, že predmetom danej zákazky sú najmä stavebné práce a nie právne alebo účtovné služby, tak ako to účelovo uvádza žalobkyňa v odvolaní.

K žalobcom uvádzanej možnosti chránených dielní/chránených pracovísk využiť subdodávateľov na plnenie zákazky, žalovaný opätovne uvádza, že zo žalobcových tvrdení vyplýva naďalej ten záver, že jeho cieľom pre vyhradenie práva účasti len pre záujemcov, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s predmetom činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien nie je efektívna podpora zamestnávania zdravotne postihnutých občanov, nakoľko predmet zákazky aj tak v skutočnosti by mali realizovať iné subjekty ako úspešný uchádzač so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Skutočnosť, že celý daný predmet zákazky by nerealizovali zdravotne postihnutí vyplýva aj z návrhu zmluvy o dielo, ktorá je súčasťou súťažných podkladov v tomto verejnom obstarávaní.

Na záver žalovaný uvádza, že v predmetnom verejnom obstarávaní bez akýchkoľvek pochybností došlo k preukázateľnému zneužitiu inštitútu vyhradenia práva účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

#### IV.

Dňa 11.08.2014 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie ďalšieho účastníka konania, STRABAG, s.r.o., k odvolaniu žalobkyne, prostredníctvom ktorého ďalší účastník žiadal, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu a žalobkyňu zaviazal na náhradu trov konania.

Ďalší účastník vo vyjadrení uvádza, že žalobcom uvádzané odvolacie dôvody nie sú dôvodné. V súvislosti so stanoviskom Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny z februára 2014 poukazuje na ustanovenie § 250i O. s. p. Akékoľvek stanovisko ústredia, ktoré bolo vydané po vydaní napadnutého rozhodnutia nie je pre preskúmanie zákonnosti súdom rozhodujúce.

Na základe citovaných ustanovení zákona č. 4/2003 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov ďalší účastník konštatuje, že vyhradenie zákaziek pre chránenú dielňu/chránené pracovisko je určené pre také subjekty, v ktorých väčšina zamestnancov, ktorých sa to týka sú osoby, ktoré z dôvodu povahy alebo závažnosti svojho postihnutia nemôžu vykonávať svoje povolanie za normálnych podmienok. Ak je zdravotné postihnutie občana takého charakteru, že mu neumožňuje vykonávať jeho povolanie za normálnych podmienok, nie je možné, aby také povolanie vykonával v ešte náročnejších pracovných podmienkach aké sú na stavenisku.

Účelom vyhradenia zákazky pre záujemcov s postavením chránenej dielne/chráneného pracoviska podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní podľa ďalšieho účastníka je, aby zákazku skutočne realizovali osoby so zdravotným postihnutím a efektívna podpora zamestnávania zdravotne postihnutých občanov. Neodôvodnené zvýhodňovanie subjektov bez naplnenia účelu § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je narušením čestnej hospodárskej súťaže.

Umelým formálnym spôsobom vyhradenia účasti len subjektom so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska, bez skutočného naplnenia účelu právnej úpravy § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, dochádza k vylúčeniu z účasti v súťaži subjektov, ktoré sú objektívne spôsobilé

realizovať zákazku. V tomto prípade došlo podľa názoru ďalšieho účastníka k zneužitiu inštitútu vyhradenia práva účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne/chráneného pracoviska.

V.

Dňa 29.07.2014 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie ďalšieho účastníka, Skanska SK, a.s., k odvolaniu žalobkyne, následne ešte doplnené podaním zo dňa 30.07.2014, ktorým ďalší účastník žiadal, aby najvyšší súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu.

Ďalší účastník s odvolaním žalobkyne nesúhlasí a je toho názoru, že odvolanie je nedôvodné. Krajský súd podľa ďalšieho účastníka správne aplikoval a vykladal právne normy na žalovaným zistený skutkový stav. Rozhodnutie nemá nedostatky, ktoré by ho robili nezákonným, resp. nesprávnym. Napadané rozhodnutie je po materiálnej, ako aj formálnej stránke správne a zákonné. Odvolateľ sa opiera predovšetkým o nové a dodatočné stanoviská správnych orgánov, ktoré v čase vydania napadnutého rozhodnutia úradu neboli vydané. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je ale pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Ďalší účastník opätovne poukazuje na skutočnosť, že odvolateľ bez ohľadu na účel ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, zabránil v účasti hospodárskym subjektom, ktoré zjavne boli spôsobilé realizovať daný predmet zákazky.

V neposlednom rade ďalší účastník poukazuje na výkladové stanovisko žalovaného č. 15/2013 a predovšetkým č. 2/2014 zo dňa 06.06.2014, ktoré podľa jeho názoru predstavuje jednotný právny názor žalovaného slúžiaci na poskytnutie právnej istoty pre účastníkov procesu verejného obstarávania.

VI.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk), rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Z obsahu pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dňa 28.03.2013 bola vo Vestníku verejného obstarávania Slovenskej republiky č. 62/2013 pod sp. zn. 4701 - MSP vyhlásená verejná súťaž podľa § 50 ods. 4, písm. a/ zákona o verejnom obstarávaní na predmet zákazky: „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami - obec Korunková“, druh zákazky: stavebné práce, ktorú vyhlásila žalobkyňa ako verejný obstarávateľ. V závislosti od typu verejného obstarávateľa a predpokladanej hodnoty zákazky ide o podlimitnú zákazku na uskutočnenie stavebných prác. Lehota na predkladanie ponúk bola určená do 25.04.2013 do 10:00 hod.

V zmysle oddielu III., bod 1.4 príslušného oznámenia vo Vestníku verejného obstarávania, verejný obstarávateľ v zmysle § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyhradil právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Výsledkom postupu verejného obstarávania bude zmluva o dielo na realizáciu uvedeného predmetu zákazky.

Žalobkyňa poskytla súťažné podklady dvadsiatim dvom záujemcom. V lehote na predkladanie ponúk predložilo ponuku osem záujemcov (vrátane ďalších účastníkov tohto konania: STRABAG s.r.o., Skanska SK, a.s. a BETPRES, s.r.o.).

Ďalší účastník 3., STRABAG s.r.o., podal dňa 08.04.2013 žiadosť o nápravu podľa § 136 ods. 1, písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch, ktorú odôvodnil tým, že možnosť uplatniť výhradné právo účasti na zadávaní zákazky len záujemcom, ktorý

majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska sa viaže len na také predmety zákazky, ktoré budú občania so zdravotným postihnutím v zodpovedajúcej kvalite schopní vykonávať, inak by uplatnenie takejto požiadavky stratilo uvažovaný zmysel, nakoľko zákonné obmedzenie na právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, znamená podporu tých hospodárskych subjektov, ktoré na trhu práce zamestnávajú v súlade s príslušnými právnymi predpismi občanov so zdravotným postihnutím. Uskutočňovanie stavebných prác nie je prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Preto navrhol zrušenie diskriminačnej podmienky, ktorou s poukazom na § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní vyhradil právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska v predmete obstarávania - uskutočňovanie stavieb a ich zmien a umožnil tak právo účasti v predmetnej súťaži všetkým záujemcom. Uvedená žiadosť o nápravu bola verejným obstarávateľom zamietnutá s konštatovaním, že postupom verejného obstarávateľa nedošlo k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní, ani k porušeniu princípov rovnakého zaobchádzania a princípov nediskriminácie záujemcov. Odôvodnil ju tým, že uplatnenie § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je legitímnym krokom verejného obstarávateľa pri zadávaní podlimitnej zákazky. Zákon o verejnom obstarávaní nestanovuje žiadne špecifiká, kedy môže verejný obstarávateľ využiť toto ustanovenie. Jedinou podmienkou je, aby sa jednalo o podlimitnú zákazku, čo v tomto prípade verejného obstarávania je naplnené.

Dňa 19.04.2013 doručil ďalší účastník 3., STRABAG s.r.o., verejnému obstarávateľovi, t. j. žalobcovi, ako aj Úradu pre verejné obstarávanie, t. j. žalovanému námietky podľa § 138 ods. 2, písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní, proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch a žiadal, aby žalovaný odstránil protiprávny stav zrušením diskriminačnej podmienky spočívajúcej v obmedzení práva účasti uchádzačom podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, alternatívne aby žalovaný nariadil zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo jej časti, pretože došlo ku konaniu, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní. V odôvodnení námietok poukazuje ďalší účastník na obdobné skutočnosti ako v žiadosti o nápravu podanej dňa 08.04.2013.

Dňa 07.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 3., STRABAG s.r.o., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že spoločnosť STRABAG s.r.o., ako záujemca nespĺnil podmienky účasti stanovené verejným obstarávateľom v súťažných podkladoch, a to nedoložením dokladu preukazujúceho splnenie podmienky účasti záujemcu so statusom chráneného pracoviska alebo chránenej dielne v predmete obstarávania.

Dňa 22.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 1., Skanska SK, a.s., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že spoločnosť Skanska SK, a.s., nespĺnil podmienku účasti tým, že nebola preukázaná súvislosť medzi predmetom činnosti chráneného pracoviska a predmetom zákazky, ktorým je uskutočnenie stavieb a ich zmien.

Dňa 23.05.2013 bolo ďalšiemu účastníkovi 2., BETPRES, s.r.o., doručené Oznámenie o vylúčení z dôvodu, že člen skupiny dodávateľov, spoločnosť BETPRES, s.r.o., nepredložil doklad preukazujúci priznanie postavenia chráneného pracoviska alebo chránenej dielne a vzhľadom k tomu nespĺnila skupina dodávateľov „Združenie BETPRES-BLS“ podmienky účasti.

Ďalší účastníci konania, Skanska SK, a.s., a BETPRES, s.r.o., taktiež podali voči vylúčeniu z verejnej súťaže námietky, podľa § 138 ods. 2, písm. e/ zákona o verejnom obstarávaní.

Žalovaný rozhodnutím č. 5314-6000/2013-ON/95-P2, 7545-6000/2013-ON/133-P2, 7594-6000/2013-ON/135-P2 zo dňa 09.07.2013 prerušil konanie o námietkach podľa § 138 ods. 11 zákona o verejnom obstarávaní za účelom získania odborného stanoviska. Následne žalovaný rozhodnutím č. 5314-6000/2013-ON/95, 7545-6000/2013-ON/133, 7594-6000/2013-ON/135 zo dňa 08.10.2013, podľa § 139 ods. 2, písm. a/ zákona o verejnom obstarávaní, nariadil zrušiť verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami - obec Korunková“ z dôvodu, že v predmetnej verejnej súťaži došlo ku konaniu verejného obstarávateľa, ktoré je v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania a so súťažnými podkladmi. Žalovaný ďalej predmetným rozhodnutím zamietol námietky ďalšieho účastníka, Skanska SK, a.s., a

zastavil konanie o námietkach ďalšieho účastníka, BETPRES s.r.o.,.

Podľa § 3 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, zákazka na uskutočnenie stavebných prác na účely tohto zákona je zákazka, ktorej predmetom je uskutočnenie stavebných prác alebo vypracovanie projektovej dokumentácie a uskutočnenie stavebných prác súvisiacich s niektorou z činností uvedených v oddiele 45 Spoločného slovníka obstarávania (ďalej len „slovník obstarávania“), alebo uskutočnenie stavby. Stavba na účely tohto zákona je výsledok stavebných prác ako celku, ktorý spĺňa ekonomickú funkciu alebo technickú funkciu, a uskutočnenie stavby zodpovedá požiadavkám verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Podľa § 9 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, pri zadávaní zákaziek sa musí uplatňovať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Podľa § 26 ods. 1, písm. f/ zákona o verejnom obstarávaní, verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto spĺňa tieto podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia; je oprávnený dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu.

Podľa § 26 ods. 2, písm. e/ zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač alebo záujemca preukazuje splnenie podmienok účasti podľa odseku 1 písm. f) dokladom o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uvedie podmienky účasti týkajúce sa

- a) osobného postavenia podľa § 26,
- b) finančného a ekonomického postavenia a doklady na ich preukázanie podľa § 27,
- c) technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti a doklady na ich preukázanie podľa § 28 až 30.

Podľa § 32 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní, podmienky účasti, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ určí na preukázanie finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať od uchádzačov alebo od záujemcov minimálnu úroveň finančného a ekonomického postavenia alebo technickej spôsobilosti. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania odôvodní primeranosť každej určenej podmienky účasti vo vzťahu k predmetu zákazky a potrebu jej zahrnutia medzi podmienky účasti.

Podľa § 91 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, pri zadávaní podlimitných zákaziek verejný obstarávateľ postupuje podľa prvej časti a druhej časti prvej hlavy a druhej hlavy, ak nie je v tejto časti ustanovené inak; nepoužijú sa § 21 ods. 2 a 3, § 48, § 49 ods. 1 a 2, § 50 ods. 1 až 3, § 72 až 79 a § 81 až 90.

Podľa § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ môže vyhradiť právo účasti len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Podľa § 136 ods. 1 písm. b/ zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorého práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo osoby podľa § 7, môže podať žiadosť o nápravu proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch poskytnutých verejným obstarávateľom, obstarávateľom alebo osobou podľa § 7 v lehote na predkladanie ponúk alebo proti podmienkam uvedeným v súťažných podmienkach v súťaži návrhov poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov.

Podľa § 138 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného alebo

orgán štátnej správy podľa § 137 ods. 2 písm. b) môže pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody podať námietky proti

a) zámeru uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu na práce uverejnenom podľa § 22 ods. 6, proti podmienkam uvedeným v oznámení podľa § 50 ods. 4, § 67 ods. 2, § 77, § 105 ods. 5 alebo § 108b ods. 4,

b) podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch poskytnutých v lehote na predkladanie ponúk alebo podmienkam uvedeným v súťažných podmienkach v súťaži návrhov poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov,

c) podmienkam uvedeným vo výzve na predkladanie ponúk alebo návrhov,

d) výberu záujemcov v užšej súťaži podľa § 52 ods. 1 a § 82 ods. 1, v rokovacom konaní so zverejnením podľa § 56 ods. 1 a § 85 ods. 1, v súťažnom dialógu podľa § 60 ods. 3, v súťaži návrhov podľa § 105 ods. 2 alebo proti výberu záujemcov pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti podľa § 108i ods. 1,

e) vylúčeniu uchádzača, záujemcu alebo účastníka,

f) vyhodnoteniu ponúk alebo návrhov,

g) úkonu kontrolovaného inému ako uvedenému v písmenách a) až f).

Podľa § 138 ods. 10 zákona o verejnom obstarávaní, úrad bezodkladne po začatí konania o námietkach písomne vyzve kontrolovaného na doručenie písomného vyjadrenia k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnej dokumentácie v origináli a kontrolovaný je povinný dokumentáciu a vyjadrenie k podaným námietkam doručiť do piatich pracovných dní odo dňa doručenia výzvy úradu. Doručením kompletnej dokumentácie v origináli úradu sa v prípade elektronickej komunikácie rozumie sprístupnenie elektronickej podoby dokumentácie prostredníctvom nástrojov a zariadení použitých na elektronickú komunikáciu. Ak kontrolovaný nedoručí úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli v uvedenej lehote, úrad vydá rozhodnutie o prerušení konania o námietkach, ktorým kontrolovanému nariadi doručiť úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli v dodatočnej lehote určenej úradom. Prerušenie konania o námietkach trvá, až kým nepominú prekážky, pre ktoré sa toto konanie prerušilo. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania o námietkach do doručenia písomného vyjadrenia a kompletnej dokumentácie v origináli úradu lehota podľa § 139 ods. 5 neplynie. Kontrolovaný môže nahliadať do kompletnej dokumentácie v origináli doručenej úradu na účely plnenia si povinností pri uplatnení revízných postupov. Ak kontrolovaný nedoručí úradu písomné vyjadrenie k podaným námietkam s uvedením predpokladanej hodnoty zákazky a kompletnú dokumentáciu v origináli ani v dodatočnej lehote určenej úradom, úrad rozhodnutím nariadi zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo súťaž návrhov.

Podľa § 138 ods. 11 zákona o verejnom obstarávaní, Úrad môže prerušiť konanie o námietkach s cieľom získať odborné stanovisko alebo znalecký posudok. Od vydania rozhodnutia o prerušení konania o námietkach do doručenia odborného stanoviska alebo znaleckého posudku úradu lehota podľa § 139 ods. 5 neplynie, najviac však 15 dní.

Podľa § 139 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, ak úrad v konaní o námietkach zistí, že postupom kontrolovaného pri zadávaní zákazky alebo jej časti bol porušený tento zákon a medzi porušením zákona a vyhodnotením ponúk alebo výberom záujemcov alebo uchádzačov je priama príčinná súvislosť, rozhodnutím nariadi vo vzťahu k zákazke alebo jej časti

a) zrušiť použitý postup zadávania zákazky alebo jej časti alebo súťaž návrhov, ak došlo ku konaniu, ktoré je v rozpore s týmto zákonom už v spojení s oznámením o vyhlásení verejného obstarávania, oznámením použitým ako výzva na súťaž alebo oznámením o vyhlásení súťaže návrhov, so súťažnými podkladmi alebo súťažnými podmienkami, alebo

b) odstrániť protiprávny stav a pokračovať vo verejnom obstarávaní opätovným vykonaním toho úkonu kontrolovaného, ktorý bol postihnutý rozporom s týmto zákonom.

Podľa § 139 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní, ak porušenie tohto zákona nemohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, úrad môže rozhodnutím nariadiť odstránenie protiprávneho stavu a

pokračovanie vo verejnom obstarávaní.

Podľa § 139 ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní, úrad je povinný v rozhodnutí, v ktorom konštatuje porušenie tohto zákona kontrolovaným, uviesť taxatívny výpočet ustanovení tohto zákona, ku ktorých porušeniu došlo a uviesť stručný návod pre kontrolovaného, ako v druhovo rovnakej veci v budúcnosti predísť porušeniu tohto zákona.

Podľa § 55 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, na ktorých sú zamestnaní občania so zdravotným postihnutím v pracovnom pomere, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce, alebo pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaskoľujú alebo pripravujú na prácu, a na ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím. Za chránenú dielňu sa na účely tohto zákona považuje pracovisko, na ktorom právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi viac ako jedno pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím a na ktorom pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím. Za chránené pracovisko sa na účely tohto zákona považuje pracovisko, na ktorom právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím a pracovné miesto sa nevytvára v chránenej dielni. Za chránené pracovisko sa považuje aj pracovisko, na ktorom občan so zdravotným postihnutím prevádzkuje samostatnú zárobkovú činnosť. Chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti občana so zdravotným postihnutím.

Podľa § 55 ods. 4 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, chránená dielňa a chránené pracovisko sú určené predovšetkým na pracovné uplatnenie občanov so zdravotným postihnutím, ktorým zamestnávateľ nemôže poskytnúť vhodné zamestnanie na iných pracoviskách. V chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku môžu pracovať aj občania, ktorým sa poskytuje získanie odborných zručností alebo príprava na pracovné uplatnenie, a zamestnanci, ktorí pre ohrozenie zdravia nie sú dočasne spôsobilí vykonávať doterajšie zamestnanie, ak pre nich zamestnávateľ nemá iné vhodné zamestnanie.

Podľa bodu 28 preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES zo dňa 31.03.2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce (ďalej len „Smernica 2004/18/ES“), verejných zákaziek na dodávky tovaru a verejných zákaziek na služby, zamestnanie a povolanie sú kľúčovými prvkami pri zabezpečovaní rovnakých príležitostí pre všetkých a prispievajú k začleneniu do spoločnosti. V tejto súvislosti chránené dielne a programy chránených pracovných miest efektívne prispievajú k začleneniu alebo opätovnému začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Takéto dielne by však nemuseli byť schopné získať zákazky za normálnych podmienok hospodárskej súťaže. Z toho dôvodu by bolo vhodné ustanoviť, aby členské štáty takýmto dielňam mohli vyhradiť právo zúčastňovať sa konaní na zadávanie verejných zákaziek, alebo vyhradiť plnenie zákaziek v rámci programov chránených pracovných miest.

Podľa článku 2 Smernice 2004/18/ES, verejní obstarávatelia zaobchádzajú s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a konajú transparentne.

Podľa článku 19 Smernice 2004/18/ES, členské štáty môžu vyhradiť právo účasti v zadávacích konaniach pre chránené pracovné dielne alebo zabezpečiť, aby sa takéto zákazky vykonávali v rámci programov chránených pracovných miest, kde väčšina zamestnancov, ktorých sa to týka, sú osoby so zdravotným postihnutím, ktoré z dôvodu povahy alebo závažnosti svojho postihnutia nemôžu vykonávať svoje povolanie za normálnych podmienok. Oznámenie o vyhlásení zadávacieho konania musí obsahovať odkaz na toto ustanovenie.

Cieľom právnej úpravy verejného obstarávania, zakotvenej v zákone o verejnom obstarávaní, ktorý upravuje konkrétne postupy zadávania zákaziek, je umožniť, aby sa verejné obstarávanie uskutočňovalo čo najracionálnejším, najtransparentnejším a najspravodlivejším spôsobom. Smernicou 2004/18/ES sa na

úrovni Európskej únie upravil základný rámec zadávania zákaziek, ktorých predmetom je dodanie tovarov, služieb alebo stavebných prác v členských štátoch Európskej únie v mene štátu, regionálnych alebo miestnych orgánov a ďalších inštitúcií v správe subjektov, ktoré sa spravujú verejným právom v súlade so základnými zásadami spoločenstva, najmä zásadou voľného pohybu tovaru, zásadou slobody usadiť sa a zásadou slobody poskytovať služby a zásadami z nich vyplývajúcich.

Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje, že pri zadávaní zákaziek musí byť uplatnený princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti. Verejný obstarávateľ je povinný zabezpečiť, aby ním uskutočňovanými úkonmi vo fáze postupu zadávania zákazky, nedošlo k porušeniu uvedených princípov verejného obstarávania. Predmetné princípy boli premietnuté aj do sekundárneho práva Európskej únie upravujúceho oblasť verejného obstarávania, t. j. aj v Smernici 2004/18/ES.

Princíp rovnakého zaobchádzania, resp. princíp nediskriminácie sa vzťahuje nielen na verejných obstarávateľov, ale aj na uchádzačov. Princíp nediskriminácie možno definovať okrem iného aj tak, že nemôžu byť stanovené také podmienky, ktoré by niektorého z uchádzačov alebo záujemcov zvýhodňovali a iného, naopak, znevýhodňovali.

Žalobca, ako verejný obstarávateľ, vyhlásil verejnú súťaž na predmet zákazky „Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami - obec Korunková“, pre druh zákazky „Stavebné práce“ s tým, že právo účasti na verejnom obstarávaní žalobca obmedzil len tým uchádzačom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že za kľúčové v predmetnom spore je nutné označiť objasnenie, či je v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, predovšetkým so zásadami v ňom obsiahnutými, obmedziť právo účasti na verejnom obstarávaní, ktorého predmetom je vykonanie stavebných prác, výlučne záujemcami so štatútom chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Zákon o verejnom obstarávaní v citovanom ustanovení § 91 ods. 3 umožňuje vyhradiť právo účasti na verejnom obstarávaní len záujemcom, ktorí majú štatút chránenej dielne alebo chráneného pracoviska. Príslušný právny predpis však následne nekonkretizuje, resp. taxatívne neustanovuje podmienky, za ktorých je možné uskutočniť takéto obmedzenie. Najvyšší súd je toho názoru, že pri aplikácii ustanovenia § 91 ods. 3 citovaného zákona je nutné zohľadniť aj iné, s ním súvisiace, ustanovenia zákona o verejnom obstarávaní, nevynímajúc ustanovenie upravujúce základné princípy prideľovania zákazky pri verejnom obstarávaní.

Najvyšší súd súhlasí s názorom žalovaného v tej súvislosti, že pri aplikácii ustanovenia § 91 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní je potrebné zohľadniť aj iné právne predpisy, akými sú nie len zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, ale aj všetky právne predpisy upravujúce bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Žalovaný počas rozhodovania o námietkach podaných proti vylúčeniu záujemcov z verejnej súťaže, požiadal o stanovisko Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny, ako aj Úrad verejného zdravotníctva. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v stanovisku zo dňa 23.07.2013 zhodnotilo, že priznať postavenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska v predmete činnosti uskutočňovanie stavieb a ich zmien, resp. stavebná činnosť, nie je možné. Žalobkyňa v odvolaní voči rozsudku krajského súdu poukazuje na skutočnosť, že Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny následne vo februári 2014 v obdobnej veci opätovne vydalo stanovisko, ktoré neguje záver stanoviska z júla 2013. K uvedenému najvyšší súd konštatuje predovšetkým to, že pre rozhodovanie súdov nie je záväzné stanovisko orgánu štátnej správy. Takéto stanovisko môže mať poradný, resp. odporúčací charakter, avšak pri rozhodovaní je určujúce to, čo ustanovujú právne predpisy. Najvyšší súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa nedoložila do spisu samotné stanovisko ústredia z februára 2014, ale doložila Protokol o výsledku kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní, v inej veci, nie v kompletnom vyhotovení, a teda z takto predloženého dôkazu je možné len ťažko vyvodiť, či predmetné stanovisko je možné aplikovať na skutkový stav v prejednávanej veci. Okrem uvedeného je potrebné upriamiť pozornosť aj na ustanovenie § 250i ods. 1 O. s. p., podľa ktorého pri preskúmaní zákonnosti

rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí. Súd vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd má za to, že zo žiadneho právneho predpisu upravujúceho postavenie a náplň činnosti chránenej dielne/chráneného pracoviska, taktiež ani zo žiadneho právneho predpisu citovaného žalovaným v napadnutom rozhodnutí jednoznačne nevyplýva, že z pracovnej náplne chránenej dielne/chráneného pracoviska je vylúčená stavebná činnosť. Odvolací súd má za to, že v prípade, ak záujemca doloží doklad o tom, že spĺňa podmienky týkajúce sa osobitného postavenia, t. j. v tomto prípade doklad o tom, že môže vykonávať stavebné práce, nemožno takéhoto záujemcu vylúčiť zo súťaže.

Žalovaný založil svoje rozhodnutie o tom, že do náplne chránenej dielne/chráneného pracoviska nepatrí stavebná činnosť, predovšetkým na stanovisku Ústredia, ako aj na základe záverov, ktoré vyvodil z ustanovení citovaných v napadnutom rozhodnutí. Najvyšší súd sa však s týmito závermi nestotožňuje. Odvolací súd je toho názoru, že žalovaný mal dôkladnejšie posúdiť, či stavebné práce, ktoré sa majú vykonať v rámci vyhláseného verejného obstarávania, sú spôsobilí vykonať aj zamestnanci chránenej dielne alebo chráneného pracoviska.

Najvyšší súd je toho názoru, že rozhodnutie žalovaného je príliš striktné, nezohľadňujúce špecifiká stavebných prác, ktoré majú byť vykonávané v rámci preventívnych opatrení pred povodňami, v kontexte s možnosťami a schopnosťami osôb so zdravotným postihnutím, t. j. záujemcov so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska. Účelom zákona je umožniť realizáciu zákaziek aj chráneným dielňam a pracoviskám a tak efektívne prispieť k začleneniu osôb so zdravotným postihnutím na trh práce. Na strane druhej je potrebné zdôrazniť, že účelom tejto právnej úpravy nie je, aby predmet zákazky určený práve pre chránené dielne a pracoviská, boli reálne realizované vo forme subdodávok prostredníctvom subjektov, ktoré nie sú chránenými dielňami alebo pracoviskami.

Úlohou žalovaného správneho orgánu bude opätovne prehodnotiť možnosti a schopnosti záujemcov so štatútom chránenej dielne/chráneného pracoviska vykonávať stavebné činnosti, ale nie stavebné činnosti všeobecne, ale stavebné činnosti v kontexte s predmetom zadaného verejného obstarávania a následne vo veci rozhodnúť.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil a rozhodnutie žalovaného č. 5314-6000/2013-ON/95 zo dňa 8. októbra 2013 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie pre nesprávne právne posúdenie veci, ako aj pre nedostatočne zistený skutkový stav veci.

Ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona (§ 250ja ods. 3 O.s.p.)

Správne orgány sú viazané právnym názorom súdu (§ 250ja ods. 7 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p., § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný priznal náhradu trov konania proti žalovanému za celé konanie, t. j. za prvostupňové aj odvolacie konanie, keďže rozsudok súdu prvého stupňa bol zmenený.

Úspešnému žalobcovi je priznaná náhrada uplatnených a účelne vynaložených trov konania podľa § 246c ods. 1 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. Trovy konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za

podané odvolanie vo výške 70,- € tak, ako vyplývajú zo súdneho spisu, nakoľko žalobca si trovy právneho zastúpenia do dnešného dňa nevyčísľil a to ani v lehote podľa § 151 ods. 1 O. s. p..

O trovách ďalších účastníkov súd rozhodol tak, že im náhradu trov konania nepriznal, keďže v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. je možné priznať náhradu trov len žalobcovi.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.